

Ciljni raziskovalni program »NAŠA HRANA, PODEŽELJE IN NARAVNI VIRI«
NAČRTOVANJE TEHNOLOGIJ IN PRESOJA KAKOVOSTI IZVAJANJA DEL V GOZDOVIH V
PODPORO BIOGOSPODARSTVU

PREDLOG OBJEKTIVNIH MERIL ZA OCENO KAKOVOSTI IZVEDBE DEL V GOZDOVIH

Ljubljana, 2025

Šifra projekta:	V4-2209
Naslov projekta:	NAČRTOVANJE TEHNOLOGIJ IN PRESOJA KAKOVOSTI IZVAJANJA DEL V GOZDOVIH V PODPORO BIOGOSPODARSTVU (angl. Planning of technologies and quality assessment of forest operations in support of the bio-economy)
Vodilna RO:	Gozdarski inštitut Slovenije
Vodja projekta:	dr. Nike Krajnc
Naslov dokumenta:	Predlog objektivnih meril za oceno kakovosti izvedbe del v gozdovih
Delovni sklop:	Ocena kakovosti pri izvajanju del v gozdovih (DS4)
Delovna naloga:	Predlog objektivnih meril za oceno kakovosti izvedbe del (DS4.2)
Vodilni avtor:	Darja Stare
Sodelujoči:	Špela Ščap, Matevž Triplat, Peter Smolnikar, Matjaž Dovečar, Jaša Saražin, Gašper Ogrin, Vasja Kavčič, Žiga Lukančič, Matjaž Dremelj
Ključne besede:	gozdarstvo, izvedba del, ocena, kakovost, lastniki gozdov
Keywords:	forestry, forestry work, assessment, quality, forest owners
Sofinancerji:	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

KAZALO

UVOD	4
1. načelo: VARSTVO OKOLJA.....	6
2. načelo: GOZDNI LESNI SORTIMENTI	7
3. načelo: SEČIŠČE	9
4. načelo: SKLADNO Z NAČRTOVANIM.....	12
Delavnica s strokovno skupino (10.9.2024)	14
KOMENTARJI IN SPREMEMBE NA PREDLOG MERIL	14
VREDNOTENJE z metodo SMART	18
DOLOČITEV UTEŽI PREDLAGANIM MERILOM (po Olson, 1996)	18
REZULTATI OCENJEVANJA	19
NOV PREDLOG MERIL IN INDIKATORJEV	20
VIRI	29

KAZALO SLIK

Slika 1: Viharjenje idej ("brainstorming") na oddelku GTE.....	5
Slika 2: Shematski prikaz načel in meril za oceno kakovosti pri izvajanju del v gozdovih.	5
Slika 3: Predstavitev meril in njihovo vrednotenje v okviru strokovne skupine.	17

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Seznam meril za vrednotenje.....	18
Preglednica 2: Ocene 14 ocenjevalcev za vseh 13 meril	18
Preglednica 3: Prikaz izračunanih povprečnih vrednosti za posamezno merilo	19
Preglednica 4: Končni seznam meril za oceno kakovosti izvedbe del v gozdovih, z razporeditvijo v načela, ter prikaz prispevka k skupni oceni na podlagi vrednotenja, ki ga je opravila strokovna skupina	20

UVOD

Gozd in gozdarstvo imata pomembno vlogo pri doseganju ambicioznih ciljev razogljičenja družbe do leta 2050. Zaradi vse večjega zavedanja o posledicah podnebnih sprememb so gozdovi in gozdarstvo pod vse večjim drobnogledom javnosti in različnih interesnih skupin, kar zvišuje pomen okoljskih in družbenih vidikov pridobivanja lesa, poleg že tradicionalno pomembne ekonomske ustreznosti. Kakovost izvedbe del v gozdu je podoba, ki jo vidijo vsi uporabniki gozdnega prostora, zato je vprašanje kakovosti izvedbe ključno za pozitivno podobo gozdne proizvodnje v javnosti.

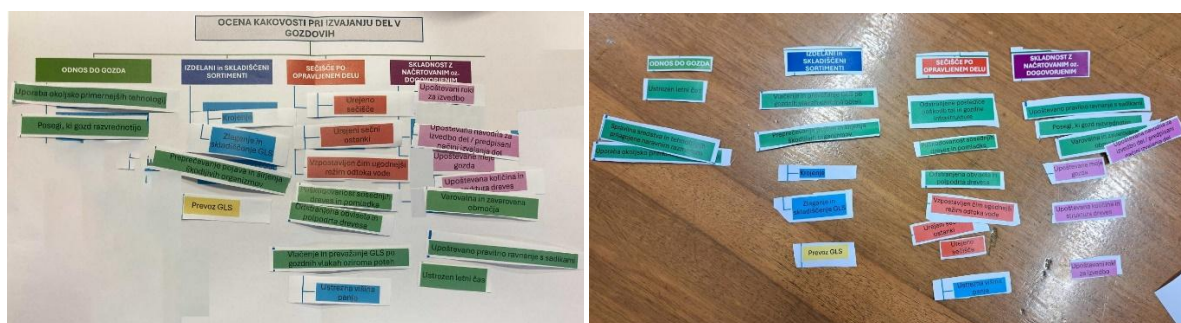
Kakovost opravljenih del je potrebno ocenjevati sproti med delovnim procesom in na koncu po opravljenem delu. Raziskave kažejo, da stalna ali občasna kontrola prispeva k dvigu kakovosti dela in delovnih učinkov (Winkler, 1997). Le s celovitim pristopom k ocenjevanju kakovosti del v gozdu lahko zagotovimo, da bo gozdarstvo prispevalo k dolgoročni trajnosti gozdnih ekosistemov in pozitivni podobi gozdarstva v javnosti.

V gozdarstvu lahko ocenjujemo kakovost opravljenih del v okviru ŠTIRIH načel:

1. **VARSTVO OKOLJA**
2. **GOZDNI LESNI SORTIMENTI**
3. **SEČIŠČE**
4. **SKLADNO Z NAČRTOVANIM oz. DOGOVORJENIM**

Vsako od štirih načel ocenjevanja kakovosti del v gozdarstvu ima pomembno vlogo pri zagotavljanju trajnostnega in sonaravnega gospodarjenja z gozdovi. Pri ocenjevanju kakovosti dela je ključnega pomena, da so posegi v gozd izvedeni na način, ki čim manj vpliva na ekosistem. Pomembno je ohranjanje tal, preprečevanje erozije, zaščita vodnih virov in minimalna poškodovanost preostalega drevja. Pravilna izvedba del zmanjšuje negativne vplive na okolje ter zagotavljajo dolgoročno vitalnost gozda. Pri gospodarjenju z gozdom je bistvena tudi kakovost pridobljenih gozdnih lesnih sortimenotv (GLS), pri čemer je pomembno ustrezno ravnanje z GLS, da se prepreči izguba vrednosti zaradi nepravilnega skladiščenja ali poškodovanja med spravilom ali prevozom. Sečišče mora biti urejeno tako, da omogoča varno in učinkovito delo. Pri oceni kakovosti se preverja, ali je bil posek opravljen strokovno, ali je preostali sestoje dovolj stabilen, da ne predstavlja tveganja za prihodnje razmere, ter ali je spravilo sečnih ostankov izvedeno na način, ki ne ovira naravne obnove gozda. Poleg tega mora biti vsako delo v gozdu izvedeno v skladu s predhodno določenim načrtom gospodarjenja in dogovorjenimi smernicami. Ocenjuje se, ali so bile upoštevane vse zahteve glede količine, kakovosti in tehnologije dela, saj to vpliva na dolgoročno stabilnost gozdnih sestojev, ekonomičnost gospodarjenja ter zadovoljstvo vseh deležnikov – od lastnikov gozdov do širše javnosti.

Tem štirim **načelom** dodelimo **merila** oziroma kriterije, ki pa imajo nadalje še svoje indikatorje (preglednica v nadaljevanju).

Slika 1: Viharjenje idej ("brainstorming") na oddelku GTE.

Slika 2: Shematski prikaz načel in meril za oceno kakovosti pri izvajanju del v gozdovih.

1. načelo: VARSTVO OKOLJA

NAČELO	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje: da / ne / delno / ni relevantno
VARSTVO OKOLJA	Uporaba okoljsko primernejših sredstev in tehnologij, prilagojenih lokalnim razmeram	Uporabljena tehnologija z manj emisijami škodljivih snovi, uporaba biorazgradljivih olj, raba energije iz obnovljivih virov.	da / ne / delno
		Spravilna sredstva in tehnologije prilagojene občutljivosti gozdnih sestojev in tal.	da / ne / delno
VARSTVO OKOLJA	Izogibanje posegom, ki gozd razvrednotijo	Poseg ne povzroči motnje v preskrbi gozda z vodo, ki bi predstavljale vzrok za propadanje drevesne vrste	da / ne / delno / ni relevantno
		Poseg ne povzroči plazenja gozdnega zemljišča, ki ga s tehničnimi ukrepi ni možno preprečiti	da / ne / delno / ni relevantno
VARSTVO OKOLJA	Ukrepi ohranjanja narave	Obvestiti naročnika storitev ali javno gozdarsko službo o odkritju tujerodnih in invazivnih škodljivih organizmov	da / ne / ni relevantno
		Obvestiti naročnika storitev ali javno gozdarsko službo o odkritju žarišč škodljivih organizmov.	da / ne / delno / ni relevantno
		Ohranjanje vodnega režima vodotokov tako, da ne ogroža rastlinske ali živalske vrste, ki so vezane na gozd ob njih	da / ne / delno / ni relevantno

2. načelo: GOZDNI LESNI SORTIMENTI

NAČELO	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje: da / ne / delno / ni relevantno
GOZDNI LESNI SORTIMENTI	Ustrezno krojenje	Optimalno krojenje: - pri iglavcih dolžinsko krojenje - pri listavcih krojenje po kakovosti oz. napakah - oziroma po dogovoru z naročnikom storitev	da / ne / delno / ni relevantno
		Ustrezne nadmere: posameznim sortimentom dodati 1-2 cm nadmere na meter, toda najmanj 5 cm in največ 20 cm	da / ne / delno / ni relevantno
		Ustrezna kakovost odžagovanja vej: odžagovanje tik ob deblu	da / ne / delno / ni relevantno
		Ustrezna kakovost prežagovanja: rez čim bolj pravokoten glede na os debla; deblo se ne sme zalomiti ali počiti	da / ne / delno / ni relevantno
GOZDNI LESNI SORTIMENTI	Ustrezno zlaganje in skladiščenje GLS	GLS so zloženi ob ali nad cesto tako, da ne ogrožajo prometa in da je zagotovljena varnost pred njihovim proženjem na cesto ali po pobočju in da je drevje zavarovano pred poškodbami.	da / ne / delno / ni relevantno
		Pomožna skladišča za les v gozdu so po spravi počiščena	da / ne / delno
GOZDNI LESNI SORTIMENTI	Prevoz GLS z ustrezno listino	Prevoznik ima pred prevozom GLS knjigovodsko listino. <i>Izjeme:</i> (1) za GLS pridobljene iz gozdov v lasti fizičnih oseb, če njihova skupna količina na vozilu ne presega 10 m ³ ; (2) za GLS namenjene lastni uporabi in jih prevaža lastnik gozda ali gre za prevoz v obliki sosedске ali sorodstvene pomoči; (3) za GLS na vozilu premera do največ 10 cm na debelejšem koncu (razen za lesne sekance in razcepljen les), če njihova skupna količina ne presega 10 m ³ in na vozilo niso hkrati naloženi tudi drugi GLS; (4) za GLS na vozilu, ki so predmet prodaje ali darila med dvema fizičnima osebama.	da / ne / izjema
GOZDNI LESNI SORTIMENTI		Prednostna predelava sortimentov iglavcev in okuženih ali z insekti napadenih GLS: odpeljani iz gozda na lokacijo, ki ne predstavlja	da / ne / delno / ni relevantno

NAČELO	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje: da / ne / delno / ni relevantno
	Preprečevanje pojava in širjenja škodljivih organizmov	nevarnosti za nadaljnje širjenje škodljivih organizmov. To so centri za zbiranje oz. predelavo lesa oz. mesta skladiščenja GLS izven gozda, ki so po navodilih ZGS opremljena s kontrolnimi pastmi.	
		Beljenje ali predelava skladiščenih GLS smreke, jelke, bora in bresta	da / ne / delno / ni potrebno
		Začasna skladišča GLS svežih neolupljenih iglavcev so od sestojev z iglavci oddaljena vsaj 100 metrov	da / ne / delno / ni potrebno

3. načelo: SEČIŠČE

NAČELO	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje: da / ne / delno / ni relevantno
SEČIŠČE	Urejeno sečišče	Sečišče urejeno takoj, oziroma najpozneje v dveh mesecih po začetku sečnje. V primeru poletne sečnje iglavcev v obdobju od 1. aprila do 31. oktobra je treba sečišče urediti v roku enega meseca po začetku sečnje.	da / ne / ni potrebno
		Iz gozda spravljene vsi GLS*, razen nastave za zatiranje podlubnikov. <i>*GLS so posekan les gozdnih drevesnih vrst, in sicer s skorjo ali brez nje, in obsegajo: les v okrogli obliki, razcepljen ali v drugi obliki (veje, korenine, panji in tvorbe), ter lesne sekance iz lesa, pridobljenega neposredno v gozdu.</i>	da / ne / delno / ni potrebno
		Iz gozda odstranjeni vsi nelesni odpadki, ki so nastali pri opravljanju del: odpadki uporabljene tehnologije (kante za gorivo, mazivo, pločevinke, gume, ostanki malic ...).	da / ne / delno
		Odstranjena so vsa obvisela ali na pol podrti drevesa.	da / ne / delno / ni potrebno
		Nizko odžagani panji: višina panja, merjena na zgornji strani pobočja, ni večja od 15 cm oz. od tretjine njegovega premera. Na večjih strminah, na skalovitem terenu, ob vlakah, v primerih varstva zemljišča in sestoja pred plazovi, v primerih podrtih ali zlomljenih dreves ter pri panjevski sečnji je lahko višina panja tudi večja, uravnava pa se v odvisnosti od ekoloških razmer in funkcije panjev po poseku oziroma od lastnosti drevesne vrste.	da / ne / delno
		Panji bresta ter iglavcev, razen jelke, so obeljeni.	da / ne / delno / ni potrebno
SEČIŠČE	Urejeni sečni ostanki	Odstranjeni sečni ostanki ob urejenih poteh, odstranjeni z gozdnih poti in prometnic oziroma v primeru strojne sečnje založeni tudi v	da / ne / delno / ni potrebno

NAČELO	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje: da / ne / delno / ni relevantno
		sečne poti ali v primeru uporabe procesorske glave na dvigalu žičnice, zloženi na kupe tudi ob kamionski cesti.	
		Odstranjeni vsi sečni ostanki z mejnikov, iz kaluž in vodnih izvirov, strug potokov in hudournikov, jarkov ter s kmetijskih zemljišč, pasiščih prosto živečih živali in z zunanjih gozdnih robov.	da / ne / delno / ni potrebno
		Veje in sečni ostanki so odstranjeni z mladja.	da / ne / delno / ni potrebno
		Veje smreke, jelke in bora so zložene v kupe tako, da so prekriti debelejši deli vej, vrhači in neobeljeni sečni ostanki oziroma v primeru strojne sečnje založeni tudi v sečne poti ali v primeru uporabe procesorske glave na dvigalu žičnice, zloženi na kupe tudi ob kamionski cesti.	da / ne / delno / ni potrebno
		Veje in vrhači iglavcev razžagani in zloženi na kupe oziroma v primeru strojne sečnje založeni tudi v sečne poti ali v primeru uporabe procesorske glave na dvigalu žičnice, zloženi na kupe tudi ob kamionski cesti.	da / ne / delno / ni potrebno
		Pri redčenju ali panjevski sečnji debelejšje veje listavcev razžagane in razprostrte po gozdnih tleh.	da / ne / delno / ni potrebno
		Pri pomladitvenih sečnjah sečni ostanki zloženi tako, da ne ovirajo razvoja mladja.	da / ne / delno / ni relevantno
		Ustrezno ravnanje z vejami in vrhači posekanih iglavcev, ki niso napadeni s škodljivimi organizmi: - več manjših kupov, ki jih ne zlagamo ob rastoča drevesa iglavcev ali na panje posekanih dreves; - razžagane debelejšje konce (s premerom nad 4–5 cm) zložimo v notranjost kupa in jih prekrijemo s tanjšimi vejami.	da / ne / delno / ni relevantno
		Pri končnem poseku za umetno obnovo sečni ostanki primerno razžagani in zloženi v redi ali kupe tako, da je površina pripravljena za sajenje.	da / ne / delno / ni potrebno

NAČELO	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje: da / ne / delno / ni relevantno
SEČIŠČE	Minimalna poškodovanost sestoja (in mladja)	Sečnja in spravilo je opravljeno tako, da se gozd čim manj poškoduje, posebej pa gozdna tla, gozdno mladje, preostalo drevje v gozdu in gozdne prometnice.	da / ne / delno
		Odstranjeno je močnejše poškodovano mladje.	da / ne / delno
		Posekana vsa drevesa, ki so bila pri sečnji ali spravilu močnejše poškodovana.	da / ne / delno
		Na stoječih drevesih so minimalne dopustne poškodbe nastale pri vlačanju hlodovine (upoštevana je dolžina sortimentov in dodatno zavarovana drevesa ob vlakah in pomožnih skladiščih, sanirane so poškodbe na drevesih).	da / ne / delno
SEČIŠČE	Sanirana gozdna infrastruktura	Vzpostavljen čim ugodnejši režim odtoka vode - Popravljeni in očiščeni prečni jarki, jaški, propusti, koritnice.	da / ne / delno / ni potrebno
		Spravilo po tleh je opravljeno le po gozdnih vlakah oziroma poteh. Po gozdnih cestah je dovoljeno vlačiti GLS samo zaradi njihovega sortiranja in zlaganja.	da / ne / delno / ni potrebno
		Odpravljene so poškodbe na gozdnih tleh, gozdnih vlakah, poteh, stezah in cestah takoj po končanem delu.	da / ne / delno

4. načelo: SKLADNO Z NAČRTOVANIM

NAČELO	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje: da / ne / delno / ni relevantno
SKLADNO Z NAČRTOVANIM	Upoštevaní roki za izvedbo del	Upoštevaní roki za izvedbo del, ki jih določi ZGS na <i>Odločbi o izvedbi potrebnih del</i>	da / ne
		Izvajalec del takoj po zaključku del, opravljenih v dogovorjenem terminu, o tem obvesti naročnika storitev	da / ne
SKLADNO Z NAČRTOVANIM	Upoštevana navodila za izvedbo del / predpisani načini izvajanja del	Imeti dovoljenje za posek	da / ne
		Izvedba del opravljena na način, kot je določeno v izreku odločbe ZGS - <i>Odločba o izvedbi potrebnih del</i>	da / ne / delno
		Posekana le drevesa, ki so izbrana in označena iz strani ZGS	da / ne / delno
		Posekana in izdelana morajo biti tudi drevesa, ki niso označena za posek, kažejo pa znake napada podlubnikov, kot so črvina na koreninskem vratu, odpadanje zelenih iglic, spremenjena barva krošnje	da / ne / delno / ni relevantno
		Nega mladja vključuje uravnavanje drevesne sestave v korist avtohtonih drevesnih vrst.	da / ne / delno / ni relevantno
		Pri negi gošče odstraniti silake in druge neželene osebke (večvrhati, košati, poškodovani osebki in panjevski odganjki) v zgornjem sloju ter uravnati drevesno sestavo. Z drevesc odstraniti srobot.	da / ne / delno / ni relevantno
		Obžetev zajema ukrep lijakastega odstranjevanja zeli okrog sadik ali naravno prisotnega mladja. Zajeto je tudi uničevanje in odstranjevanje invazivne robinije, da se sprostí že prisotno naravno mladje oz. se pripravi prostor za vznik novega mladja. Obžetev na področjih, kjer obstaja nevarnost preraščanja robide, se po potrebi izvede tako, da se obžanje celotna površina, robida pa se zloži v kupe izven pomladitvene površine. Obžeti sloj je potrebno odstraniti iz drevesc in ga pohoditi na tla.	da / ne / delno / ni relevantno
		V kolikor odvoz do roka ni mogoč, je treba izvesti potrebne zatiralne ukrepe v gozdu: GLS olupiti, lubje požgati, GLS spraviti do kamionske	da / ne / delno / ni relevantno

NAČELO	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje: da / ne / delno / ni relevantno
		ceste ter tretirati s fitofarmacevtskimi sredstvi (FFS). Uporaba FFS je mogoča le z dovoljenjem ZGS.	
		Izkrčena gozdna površina ne povzroči erozijske procese, ki jih ni mogoče učinkovito preprečiti, oziroma bi stroški za to presegli 30% investicijskih stroškov	da / ne / delno / ni relevantno
		Poseg ne povzroči zelo veliko ali veliko stopnjo požarne ogroženosti gozda	da / ne / delno / ni relevantno
		Vzdrževanje in primerna krepitev varovalne vloge gozdov (predvsem tal in voda)	da / ne / delno / ni relevantno
		Izvajalec sporoči naročniku oz. neposredno pristojni krajevni enoti ZGS število dreves, drevesno vrsto in premer posameznih dreves za dodatno posekana drevesa, ki so bila poškodovana ob sečnji in spravilu.	da / ne / delno / ni relevantno
		Spravilo in skladiščenje po dogovorjenih prometnicah	da / ne / delno / ni relevantno
		Podiranje dreves ne povzroča škode na parcelah drugih lastnikov, razen če je sklenjen dogovor z njimi.	da / ne / delno / ni relevantno
		Delo je skladno z zahtevami certifikata FSC ali PEFC, če je relevantno	da / ne / delno / ni relevantno
SKLADNO Z NAČRTOVANIM	Ustrezno ravnanje s sadikami gozdnega drevja	Upoštevano pravilno ravnanje s sadikami pred saditvijo: prevoz do delovišča (pod zaščitno ponjavo ali v zaprtem prostoru prevoznega sredstva) in shranjevanje.	da / ne / delno / ni relevantno
		Upoštevano pravilno ravnanje s sadikami med saditvijo: sadnja se mora izvesti takoj oz. najkasneje v 10 dneh po dobavi; sadike je potrebno posaditi v dovolj velike jamice, da so korenine v pravilni legi in neposrednem stiku s svežo prstjo do višine koreninskega vratu; povprečna razdalja med sadikami naj bo približno 1 m, prilagojeno talnim razmeram.	da / ne / delno / ni relevantno
SKLADNO Z NAČRTOVANIM	Ustrezen letni čas sečnje	Sečnja zunaj vegetacijske dobe oziroma v času, ko se najmanj ogrožajo gozdni ekosistem in najmanj vznemirjajo prosto živeče živali.	da / ne / delno / ni relevantno

Delavnica s strokovno skupino (10.9.2024)

KOMENTARJI IN SPREMEMBE NA PREDLOG MERIL

Načelo: VARSTVO OKOLJA

Merilo: Uporaba okoljsko primernejših sredstev in tehnologij, prilagojenih lokalnim razmeram

1. **Indikator:** Uporabljena tehnologija z manj emisijami škodljivih snovi, uporaba biorazgradljivih olj, raba energije iz obnovljivih virov.

Komentar: Opredeliti, katere so tehnologije z manj emisijami škodljivih snovi, da se lahko opravi primerjava – kaj je izhodiščno stanje (dopolniti npr. z EUROCLASS sistem ; zahteve in predpisi o emisijah)

2. **Indikator:** Spravilna sredstva in tehnologije prilagojene občutljivosti gozdnih sestojev in tal.

Komentar: Dopolniti kaj vse to obsega in pojasnila. Primer: verige na kolesih imajo pozitiven vpliv na gozdna tla.

Merilo: Izogibanje posegom, ki gozd razvrednotijo

Komentar: Lastnik gozda to zelo težko oceni

Načelo: GOZDNI LESNI SORTIMENTI

Merilo: Ustrezno krojenje

1. **Indikator:** Optimalno krojenje.

Komentar: Določiti, za kolikšen delež dreves naj te zahteve veljajo. Predlog: 90 %.

Merilo: Prevoz GLS z ustrezno listino

Komentar: To merilo se izbriše. Če lastnik gozda les proda, to ni več njegov problem. To merilo bi veljalo, v kolikor je izvajalec tudi prevoznik. Dodatno, indikator ni pravilno zapisan, saj izjem ni. Zapisane izjeme – gre za kumulativo in ne posamezne točke.

Merilo: Preprečevanje pojava in širjenja škodljivih organizmov

1. **Indikator:** Prednostna predelava sortimentov iglavcev in okuženih ali z insekti napadenih GLS: odpeljani iz gozda na lokacijo, ki ne predstavlja nevarnosti za nadaljnje širjenje škodljivih organizmov. To so centri za zbiranje oz. predelavo lesa oz. mesta skladiščenja GLS izven gozda, ki so po navodilih ZGS opremljena s kontrolnimi pastmi.

Komentar: Indikator je potrebno razdeliti na več indikatorjev. Prvi se navezuje na predelavo in drugi na izvoz. Predlog: (1) Prednostna predelava sortimentov iglavcev in okuženih ali z insekti napadenih GLS. (2) Prednosten izvoz sortimentov iglavcev in okuženih ali z insekti napadenih GLS iz gozda v centre za zbiranje oz. predelavo lesa oz. mesta skladiščenja GLS izven gozda, ki so po navodilih ZGS opremljena s kontrolnimi pastmi.

2. **Indikator:** Beljenje ali predelava skladiščenih GLS smreke, jelke, bora in bresta.

Komentar: Preveriti, ali to velja tudi za macesen in ustrezno dopolniti indikator.

DOPOLNITEV M. Kolšek: glede varstva pred podlubniki se na splošno govori o iglavcih in brestih, vendar prvi odstavek 30. člena Zakona o gozdovih našteva samo smreko, jelko, bor in brest. Iz prakse: po žledu se nam borovi podlubniki niso zelo namnožili, pri brestu pa tudi ne kompliciramo.

Načelo: SEČIŠČE

Merilo: Urejeno sečišče

Splošen komentar: dodati indikator skrb za naključne mimoidoče (postavljene table za delovišče, oz. obvestila pred pričetkom del v gozdovih s poudarjeno rekreacijsko funkcijo).

6. **Indikator:** Panji bresta ter iglavcev, razen jelke, so obeljeni.

Komentar: Preveri, kako je v primeru macesna. Po potrebi dodati.

DOPOLNITEV M. Kolšek: Za urejeno sečišče pri panjih upoštevajte 5. čl. Pravilnika o izvajanju sečnje ...: Določa višino panja in ne več beljenje.

Merilo: Urejeni sečni ostanki

Splošen komentar: Predlog, da je potreben predhoden dogovor med lastnikom gozda in izvajalcem del o tem, kaj storiti s sečnimi ostanki (ali gredo v prodajo ali v predelavo). V odločbi o poseku običajno piše, kaj storiti s sečnimi ostanki. Ali gredo sečni ostanki sploh lahko iz gozda.

1. **Indikator:** Odstranjeni sečni ostanki ob urejenih poteh, odstranjeni z gozdnih poti in prometnic oziroma v primeru strojne sečnje založeni tudi v sečne poti ali v primeru uporabe procesorske glave na dvigalu žičnice, zloženi na kupe tudi ob kamionski cesti.

Komentar: Briše se tudi pri: »v primeru strojne sečnje založeni tudi v sečne poti«. Nujno je namreč vse založiti v sečne poti. V kolikor pa bi bilo preveč, se lahko izvozi s forwarderjem.

Merilo: Minimalna poškodovanost sestoja in mladja

1. **Indikator:** Sečnja in spravilo je opravljeno tako, da se gozd čim manj poškoduje, posebej pa gozdna tla, gozdno mladje, preostalo drevje v gozdu in gozdne prometnice.

Komentar: Kako to oceniti? Kakšni so deleži? Kaj je izven normalnega stanja? Na ZGS obstajajo usmeritve, kako šteti poškodbe pri drevesih premera nad 10 cm.

Načelo: SKLADNO Z NAČRTOVANIM

Merilo: Upoštevanji roki za izvedbo del

- 2. Indikator:** Izvajalec del takoj po zaključku del, opravljenih v dogovorjenem terminu, o tem obvesti naročnika storitev.

Komentar: Dodati indikator, da je potrebno naročnika obvestiti tudi ob začetku izvedbe del.

Merilo: Upoštevana navodila za izvedbo del

Splošen komentar: Zelo podrobni opisi posameznih indikatorjev (od 3. indikatorja naprej); razmisliti in ustrezno popraviti, strniti, da bo mogoče ocenjevanje. Dodati dva indikatorja: (1) Med naročnikom in izvajalcem mora biti sklenjena pogodba; (2) Po končani storitvi mora biti izdan račun.

- 1. Indikator:** Imeti dovoljenje za posek.

Komentar: Indikator se izbriše, ker mora imeti dovoljenje lastnik in ne izvajalec. Mora pa biti pogodba med lastnikom in izvajalcem.

- 9. Indikator:** Izkrčena gozdna površina ne povzroči erozijske procese, ki jih ni mogoče učinkovito preprečiti, oziroma bi stroški za to presegli 30% investicijskih stroškov.

Komentar: Indikator se izbriše. To se mora upoštevati že pri odkazilu.

- 12. Indikator:** Izvajalec sporoči naročniku oz. neposredno pristojni krajevni enoti ZGS število dreves, drevesno vrsto in premer posameznih dreves za dodatno posekana drevesa, ki so bila poškodovana ob sečnji in spravilu.

Komentar: Indikator se popravi – »in« namesto »oz.«: »naročniku in neposredno pristojni krajevni enoti ZGS«.

Merilo: Ustrezno ravnanje s sadikami gozdnega drevja

Splošen komentar: Dodati indikator, da izvajalec pregleda sadike, njihovo stanje in ustreznost, ter o tem obvestiti lastnika

Merilo: Ustrezen letni čas sečnje

Splošen komentar: Merilo se izbriše. To je že določeno z odločbo.

DODATEN PREDLOG: Dodati nov indikator vezan na KRAJO GLS.

Slika 3: Predstavitev meril in njihovo vrednotenje v okviru strokovne skupine.

VREDNOTENJE z metodo SMART

DOLOČITEV UTEŽI PREDLAGANIM MERILOM (po Olson, 1996)

Preglednica 1: Seznam meril za vrednotenje

Zap. št.	Merilo	Ocena
1	Uporaba okoljsko primernejših sredstev in tehnologij, prilagojenih lokalnim razmeram	
2	Izogibanje posegom, ki gozd razvrednotijo	
3	Ukrepi ohranjanja narave	
4	Ustrezno krojenje	
5	Ustrezno zlaganje in skladiščenje GLS	
6	Preprečevanje pojava in širjenja škodljivih organizmov	
7	Urejeno sečišče	
8	Urejeni sečni ostanki	
9	Minimalna poškodovanost sestoja (in mladja)	
10	Sanirana gozdna infrastruktura	
11	Upoštevanji roki za izvedbo del	
12	Upoštevana navodila za izvedbo del / predpisani načini izvajanja del	
13	Ustrezno ravnanje s sadikami gozdnega drevja	

Preglednica 2: Ocene 14 ocenjevalcev za vseh 13 meril

	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11	O12	O13	O14
1	90	100	80	100	100	50	50	70	75	50	30	90	90	50
2	70	90	100	70	100	50	70	100	100	100	90	60	0	100
3	5	80	70	90	90	50	30	50	75	50	80	50	80	100
4	90	30	100	30	90	60	100	90	100	90	100	80	100	50
5	100	10	80	85	70	60	70	50	80	100	40	60	70	100
6	70	80	90	65	100	60	0	90	100	100	50	70	80	100
7	80	100	95	70	100	60	30	100	80	100	60	60	80	100
8	60	20	60	80	90	60	30	90	80	90	20	60	50	100
9	90	80	100	45	80	50	30	100	80	100	70	70	80	50
10	60	50	90	50	70	50	30	100	85	100	70	70	70	100
11	100	90	90	40	80	50	100	90	90	70	50	80	70	50
12	60	90	80	35	70	50	70	70	70	90	60	100	70	100
13	40	80	90	10	90	50	70	90	0	90	65	0	70	50

REZULTATI OCENJEVANJA

Preglednica 3: Prikaz izračunanih povprečnih vrednosti za posamezno merilo

Zap.št.	Merilo	Povprečje
1	Uporaba okoljsko primernejših sredstev in tehnologij, prilagojenih lokalnim razmeram	73,21
2	Izogibanje posegom, ki gozd razvrednotijo	78,57
3	Ukrepi ohranjanja narave	64,29
4	Ustrezno krojenje	79,29
5	Ustrezno zlaganje in skladiščenje GLS	69,64
6	Preprečevanje pojava in širjenja škodljivih organizmov	75,36
7	Urejeno sečišče	79,64
8	Urejeni sečni ostanki	63,57
9	Minimalna poškodovanost sestoja (in mladja)	73,21
10	Sanirana gozdna infrastruktura	71,07
11	Upoštevani roki za izvedbo del	75,00
12	Upoštevana navodila za izvedbo del / predpisani načini izvajanja del	72,50
13	Ustrezno ravnanje s sadikami gozdnega drevja	56,79

NOV PREDLOG MERIL IN INDIKATORJEV

Na podlagi izvedene delavnice, smo prvotni seznam s 15 merili s pripadajočimi indikatorji popravili in dopolnili. Izbrisana sta bila dva merila. Seznam smo tudi dopolnili z mejnimi vrednostmi, kjer je bilo mogoče.

Na podlagi vrednotenja, ki smo ga opravili s strokovno skupino, smo izračunali prispevek vrednosti meril in načel v skupni oceni.

Preglednica 4: Končni seznam meril za oceno kakovosti izvedbe del v gozdovih, z razporeditvijo v načela, ter prikaz prispevka k skupni oceni na podlagi vrednotenja, ki ga je opravila strokovna skupina

Št.	Merilo		Načelo	
1	Uporaba okoljsko primernejših sredstev in tehnologij, prilagojenih lokalnim razmeram	8%	VARSTVO OKOLJA	23%
2	Izogibanje posegom, ki gozd razvrednotijo	8%		
3	Ukrepi ohranjanja narave	7%		
4	Ustrezno krojenje	9%	GOZDNI LESNI SORTIMENTI	24%
5	Ustrezno zlaganje in skladiščenje GLS	7%		
6	Preprečevanje pojava in širjenja škodljivih organizmov	8%		
7	Urejeno sečišče	9%	SEČIŠČE	31%
8	Urejeni sečni ostanki	7%		
9	Minimalna poškodovanost sestoja (in mladja)	8%		
10	Sanirana gozdna infrastruktura	8%		
11	Upoštevanji roki za izvedbo del	8%	SKLADNO Z NAČRTOVANIM	22%
12	Upoštevana navodila za izvedbo del / predpisani načini izvajanja del	8%		
13	Ustrezno ravnanje s sadikami gozdnega drevja	6%		

1. NAČELO: VARSTVO OKOLJA

NAČELO	Št.	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje
VARSTVO OKOLJA	1	Uporaba okoljsko primernejših sredstev in tehnologij, prilagojenih lokalnim razmeram	Uporabljena tehnologija z manj emisijami škodljivih snovi, uporaba biorazgradljivih olj, raba goriv z nizkimi emisijami. <i>Tehnologija z manj emisijami škodljivih snovi:</i> - Uporaba EUROCLASS sistema - Motorji z nizkimi emisijami (ustrezajo standardom EURO za motorje z notranjim izgorevanjem; EURO 7 načrtovan za leto 2025): manj izpustov CO₂, NO_x, ogljikovodikov in trdnih delcev; - Hibridna ali električna pogonska tehnologija; - Tehnologije za optimizacijo porabe goriva: Pametni senzorji in programska oprema, ki spremljajo porabo goriva in optimizirajo delovanje strojev; - Avtonomni stroji: zmanjšujejo človeške napake, ki bi lahko povzročile dodatne emisije zaradi neučinkovitega delovanja. <i>Raba goriv z nizkimi emisijami:</i> - biogoriva (biodizel ali bioetanol); - sintetična goriva, proizvedena iz obnovljivih virov.	da / ne / delno
			Spravilna sredstva in tehnologije prilagojene občutljivosti gozdnih sestojev in tal. - Verige na kolesih, - gosenice, - dvojne pnevmatike, - stroji z velikimi površinami koles in gosenic, - manjši in lažji stroji.	da / ne / delno
VARSTVO OKOLJA	2	Izogibanje posegom, ki gozd razvrednotijo	Poseg ne povzroči motnje v preskrbi gozda z vodo, ki bi predstavljale vzrok za propadanje drevesne vrste. <i>Dodatno pojasnilo: Pred začetkom del je potrebno ugotoviti, kje se nahajajo ključne vodne poti, mokrišča, izviri ali ponikalnice.</i>	da / ne / delno / ni relevantno
			Poseg ne povzroči plazenja gozdnega zemljišča, ki ga s tehničnimi ukrepi ni možno preprečiti <i>Dodatno pojasnilo: Transportne poti naj bodo zunaj območij z visokim tveganjem za erozijo ali plazenje. Izogibanje delu v mokrih razmerah ali s prilagojeno tehnologijo (merilo 1).</i>	da / ne / delno / ni relevantno

NAČELO	Št.	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje
VARSTVO OKOLJA	3	Ukrepi ohranjanja narave	Obvestiti naročnika storitev ali javno gozdarsko službo o odkritju tujerodnih in invazivnih škodljivih organizmov	da / ne / ni relevantno
			Ohranjanje vodnega režima vodotokov tako, da ne ogroža rastlinske ali živalske vrste, ki so vezane na gozd ob njih.	da / ne / delno / ni relevantno

2. NAČELO: GOZDNI LESNI SORTIMENTI

NAČELO	Št.	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje
GOZDNI LESNI SORTIMENTI	4	Ustrezno krojenje	Optimalno krojenje: - pri iglavcih dolžinsko krojenje - pri listavcih krojenje po kakovosti oz. napakah - oziroma po dogovoru z naročnikom storitev <i>Zahteve izpolnjuje 90 % dreves.</i>	da / ne / delno / ni relevantno
			Ustrezne nadmere: posameznim sortimentom dodati 1-2 cm nadmere na meter, toda najmanj 5 cm in največ 20 cm.	da / ne / delno / ni relevantno
			Ustrezna kakovost odžagovanja vej: odžagovanje tik ob deblu.	da / ne / delno / ni relevantno
			Ustrezna kakovost prežagovanja: rez čim bolj pravokoten glede na os debla; deblo se ne sme zalomiti ali počiti.	da / ne / delno / ni relevantno
GOZDNI LESNI SORTIMENTI	5	Ustrezno zlaganje in skladiščenje GLS	GLS so zloženi ob ali nad cesto tako, da ne ogrožajo prometa in da je zagotovljena varnost pred njihovim proženjem na cesto ali po pobočju in da je drevje zavarovano pred poškodbami.	da / ne / delno / ni relevantno
			Pomožna skladišča za les v gozdu so po pravilu počiščena.	da / ne / delno
GOZDNI LESNI SORTIMENTI	6	Preprečevanje pojava in širjenja škodljivih organizmov	Prednostna predelava sortimentov iglavcev in okuženih ali z insekti napadenih GLS.	da / ne / delno / ni relevantno
			Prednosten izvoz sortimentov iglavcev in okuženih ali z insekti napadenih GLS iz gozda v centre za zbiranje oz. predelavo lesa oz. mesta skladiščenja GLS izven gozda, ki so po navodilih ZGS opremljena s kontrolnimi pastmi.	da / ne / delno / ni relevantno
			Beljenje ali predelava skladiščenih GLS smreke, jelke, bora in bresta.	da / ne / delno / ni potrebno

NAČELO	Št.	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje
			Začasna skladišča GLS svežih neolupljenih iglavcev so od sestojev z iglavci oddaljena vsaj 100 metrov.	da / ne / delno / ni potrebno

3. NAČELO: **SEČIŠČE**

NAČELO	Št.	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje
SEČIŠČE	7	Urejeno sečišče	Sečišče urejeno takoj, oziroma najpozneje v dveh mesecih po začetku sečnje. V primeru poletne sečnje iglavcev v obdobju od 1. aprila do 31. oktobra je treba sečišče urediti v roku enega meseca po začetku sečnje.	da / ne / ni potrebno
			Iz gozda spravljene vsi GLS*, razen nastave za zatiranje podlubnikov. <i>*GLS so posekan les gozdnih drevesnih vrst, in sicer s skorjo ali brez nje, in obsegajo: les v okrogli obliki, razcepljen ali v drugi obliki (veje, korenine, panji in tvorbe), ter lesne sekance iz lesa, pridobljenega neposredno v gozdu.</i>	da / ne / delno / ni potrebno
			Iz gozda odstranjeni vsi nelesni odpadki, ki so nastali pri opravljanju del: odpadki uporabljene tehnologije (kante za gorivo, mazivo, pločevinke, gume, ostanki malic ...).	da / ne / delno
			Odstranjena so vsa obvisela ali na pol podrta drevesa.	da / ne / delno / ni potrebno
			Nizko odžagani panji: višina panja, merjena na zgornji strani pobočja, ni večja od 15 cm oz. od tretjine njegovega premera. Na večjih strminah, na skalovitem terenu, ob vlakah, v primerih varstva zemljišča in sestoja pred plazovi, v primerih podrtih ali zlomljenih dreves ter pri panjevski sečnji je lahko višina panja tudi večja, uravnava pa se v odvisnosti od ekoloških razmer in funkcije panjev po poseku oziroma od lastnosti drevesne vrste.	da / ne / delno
			Postavljene oznake za delovišče in obvestilo o začetku del (skrb za naključne mimoidoče), v primeru bolj obiskanih gozdov oz. gozdov s poudarjeno rekreacijsko funkcijo; ter po zaključku del tudi umaknjene oznake.	da / ne / ni potrebno
SEČIŠČE	8	Urejeni sečni ostanki	Izvedba ureditve sečnih ostankov je skladna z odločbo ZGS in predhodnim dogovorom med lastnikom gozda in izvajalcem del.	da / ne / delno / ni relevantno

NAČELO	Št.	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje
			Odstranjeni sečni ostanki ob urejenih poteh, odstranjeni z gozdnih poti in prometnic oziroma v primeru strojne sečnje založeni v sečne poti ali v primeru uporabe procesorske glave na dvigalu žičnice, zloženi na kupe tudi ob kamionski cesti.	da / ne / delno / ni potrebno
			Odstranjeni vsi sečni ostanki z mejnikov, iz kaluž in vodnih izvirov, strug potokov in hudournikov, jarkov ter s kmetijskih zemljišč, pasiščih prosto živečih živali in z zunanjih gozdnih robov.	da / ne / delno / ni potrebno
			Veje in sečni ostanki so odstranjeni z mladja.	da / ne / delno / ni potrebno
			Veje smreke, jelke in bora so zložene v kupe tako, da so prekriti debelejši deli vej, vrhači in neobeljeni sečni ostanki oziroma v primeru strojne sečnje založeni tudi v sečne poti ali v primeru uporabe procesorske glave na dvigalu žičnice, zloženi na kupe tudi ob kamionski cesti.	da / ne / delno / ni potrebno
			Veje in vrhači iglavcev razžagani in zloženi na kupe oziroma v primeru strojne sečnje založeni tudi v sečne poti ali v primeru uporabe procesorske glave na dvigalu žičnice, zloženi na kupe tudi ob kamionski cesti.	da / ne / delno / ni potrebno
			Pri redčenju ali panjevski sečnji debelejšje veje listavcev razžagane in razprostrte po gozdnih tleh.	da / ne / delno / ni potrebno
			Pri pomladitvenih sečnjah sečni ostanki zloženi tako, da ne ovirajo razvoja mladja.	da / ne / delno / ni relevantno
			Ustrezno ravnanje z vejami in vrhači posekanih iglavcev, ki niso napadeni s škodljivimi organizmi: - več manjših kupov, ki jih ne zlagamo ob rastoča drevesa iglavcev ali na panje posekanih dreves; - razžagane debelejšje konce (s premerom nad 4–5 cm) zložimo v notranjost kupa in jih prekrijemo s tanjšimi vejami.	da / ne / delno / ni relevantno
			Velike kupe sečnih ostankov ob cestah je treba čim prej odpeljati iz gozda.	da / ne / delno / ni relevantno
			Pri končnem poseku za umetno obnovo sečni ostanki primerno razžagani in zloženi v redi ali kupe tako, da je površina pripravljena za sajenje.	da / ne / delno / ni potrebno

NAČELO	Št.	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje
SEČIŠČE	9	Minimalna poškodovanost sestoja <i>Poškodovanost je vidna sprememba oblike, velikosti ali barve opazovanega objekta/drevesa. (Poškodbe zaradi poseka je potrebno ločiti od predhodnih poškodb zaradi ujm)</i>	Sečnja in spravilo je opravljeno tako, da se gozdna tla čim manj poškoduje: kolesnice se pojavljajo le na predvidenih vlakah.	da / ne
			Na vlakah globina kolesnic ne sme presegati 30 cm.	da / ne / ni relevantno
			Na sečnih poteh pri strojni sečnji globina kolesnic ne sme presegati 20 cm. - do 10 cm globoke kolesnice na manj kot 10 % njene dolžine ali - do 5 cm globoke kolesnice na do 20 % dolžine sečne poti.	da / ne / ni relevantno
			Sečnja in spravilo je opravljeno tako, da se gozdno mladje čim manj poškoduje. Močnejše poškodovano mladje je odstranjeno. Na območju sečišča: vsaj 20 % sečišča pokritega z mladjem, da govorimo o prisotnosti mladja. <i>Sprejemljiva meja: poškodovanega mladja ≤ 10 % v območju sečišča</i>	
			Sečnja in spravilo je opravljeno tako, da se preostalo drevje v gozdu čim manj poškoduje; vsa drevesa, ki so bila pri sečnji ali spravilu močnejše poškodovana, so posekana. <i>Poškodbe dreves - za poškodovano se šteje drevo:</i> - ki ima poškodbo na deblu ali koreničniku večjo od 3 dm ² , - kjer v krošnji odlomljen vrh ali veja po debelini presegata petino premera dreves v prsni višini. - Sprejemljiva meja: največ 5 % poškodovanih dreves na hektar/sečišče	
			Dodatno zavarovana stoječa drevesa ob vlakah in pomožnih skladiščih.	da / ne / delno
SEČIŠČE	10	Sanirana gozdna infrastruktura	Jarki, drenažni sistemi in prometnice so nepoškodovani; v kolikor pride do poškodb, morajo biti popravljeni in očiščeni prečni jarki, jaški, propusti, koritnice ter vzpostavljen čim ugodnejši režim odtoka vode.	da / ne / delno / ni potrebno
			Spravilo po tleh je opravljeno le po gozdnih vlakah oziroma poteh. Po gozdnih cestah je dovoljeno vlačiti GLS samo zaradi njihovega sortiranja in zlaganja.	da / ne / delno / ni potrebno
			Odpravljene so poškodbe na gozdnih tleh, gozdnih vlakah, poteh, stezah in cestah takoj po končanem delu.	da / ne / delno

NAČELO	Št.	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje
			Poškodbe tal se lahko izravnavajo in utrdijo z ustrezno mehanizacijo (npr. bagri, buldožerji, valjarji). Po potrebi se doda potreben material, kamenje, zemlja ali gramoz (ali prerazporedi, če je prišlo do premestitve). Izravna/zapolni se kolesnice.	

4. NAČELO: SKLADNO Z NAČRTOVANIM

NAČELO	Št.	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje
SKLADNO Z NAČRTOVANIM	11	Upoštevanji roki za izvedbo del	Upoštevanji roki za izvedbo del, ki jih določi ZGS na <i>Odločbi o izvedbi potrebnih del</i> .	da / ne
			Izvajalec del ob začetku del obvesti naročnika storitev, da je pričel z izvedbo del.	da / ne
			Izvajalec del takoj po zaključku del, opravljenih v dogovorjenem terminu, o tem obvesti naročnika storitev.	da / ne
SKLADNO Z NAČRTOVANIM	12	Upoštevana navodila za izvedbo del / predpisani načini izvajanja del	Imeti dovoljenje za posek.	da / ne
			Med naročnikom (lastnikom gozda) in izvajalcem del je sklenjena pogodba. <i>Pogodba vključuje možna odstopanja in odgovornost za neskladja.</i>	da / ne
			Po končani storitvi/izvedbi del je bil izdan račun.	da / ne
			Posekana le drevesa, ki so izbrana in označena za posek iz strani ZGS. <i>Oziroma / izjema:</i> - Posekana in izdelana morajo biti tudi drevesa, ki niso označena za posek, kažejo pa znake napada podlubnikov, kot so črvina na koreninskem vratu, odpadanje zelenih iglic, spremenjena barva krošnje. - Izvajalec sporoči naročniku in neposredno pristojni krajevni enoti ZGS število dreves, drevesno vrsto in premer posameznih dreves za dodatno posekana drevesa, ki so bila poškodovana ob sečnji in spravilu.	da / ne / delno / ni relevantno
			Odtujitev GLS Neskladje v končnem stanju med odkazilom, posekom in dejanskim končnim stanjem na skladišču/prodanimi GLS (upoštevajoč razlike zaradi tehničnih izgub in napak pri merjenju)	da / ne / ni relevantno

NAČELO	Št.	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje
			- Posekana drevesa so bila odtujena (odpeljana/prodana) brez vednosti naročnika storitev - Dokumentirani vsi potrebni postopki: transport, prodaja	
			Izvedba del opravljena na način, kot je določeno v izreku odločbe ZGS - <i>Odločba o izvedbi potrebnih del.</i> <i>Možnosti:</i> - <u>Nega mladja</u> vključuje uravnavanje drevesne sestave v korist avtohtonih drevesnih vrst. - Pri <u>negi gošče</u> odstraniti silake in druge neželene osebke (večvrhati, košati, poškodovani osebki in panjevski odganjki) v zgornjem sloju ter uravnati drevesno sestavo. Z drevesc odstraniti srobot. - <u>Obžetev</u> zajema ukrep lijakastega odstranjevanja zeli okrog sadik ali naravno prisotnega mladja. Zajeto je tudi uničevanje in odstranjevanje invazivne robinije, da se sprostijo že prisotno naravno mladje oz. se pripravi prostor za vznik novega mladja. Obžetev na področjih, kjer obstaja nevarnost preraščanja robide, se po potrebi izvede tako, da se obžanje celotna površina, robida pa se zloži v kupe izven pomladitvene površine. Obžeti sloj je potrebno odstraniti iz drevesc in ga pohoditi na tla. Obžeti sloj je potrebno odstraniti iz drevesc in ga pohoditi na tla.	da / ne / delno <i>(glede na posamezno pokljukano nalogo: pri vsaki alineji se označi: da / ne / delno / ni relevantno)</i>
			V kolikor odvoz do roka ni mogoč, je treba izvesti potrebne zatiralne ukrepe v gozdu: GLS olupiti, lubje požgati, GLS spraviti do kamionske ceste ter tretirati s fitofarmacevtskimi sredstvi (FFS). Uporaba FFS je mogoča le z dovoljenjem ZGS.	da / ne / delno / ni relevantno
			Spravilo in skladiščenje je narejeno po dogovorjenih prometnicah.	da / ne / delno / ni relevantno
			Podiranje dreves ne poteka na parcelah drugih lastnikov (v izogib povzročanja škode), razen če je sklenjen dogovor z njimi.	da / ne / delno / ni relevantno
			Delo je skladno z zahtevami certifikata FSC ali PEFC, če je relevantno/zahtevano.	da / ne / delno / ni relevantno

NAČELO	Št.	MERILO	Indikator	Izpolnjevanje
SKLADNO Z NAČRTOVANIM	13	Ustrezno ravnanje s sadikami gozdnega drevja	Upoštevano pravilno ravnanje s sadikami pred saditvijo: prevoz do delovišča (pod zaščitno ponjavo ali v zaprtem prostoru prevoznega sredstva) in shranjevanje.	da / ne / delno / ni relevantno
			Izvajalec pregleda sadike, njihovo stanje in ustreznost, ter o tem obvestiti lastnika.	da / ne / ni relevantno
			Upoštevano pravilno ravnanje s sadikami med saditvijo: sadnja se mora izvesti takoj oz. najkasneje v 10 dneh po dobavi; sadike je potrebno posaditi v dovolj velike jamice, da so korenine v pravilni legi in neposrednem stiku s svežo prstjo do višine koreninskega vratu; povprečna razdalja med sadikami naj bo približno 1 m, prilagojeno talnim razmeram.	da / ne / delno / ni relevantno

VIRI

Kovač M., Batič F., Japelj A., Kušar G., Polanšek B., Skudnik M., Krma P., Fajon Š., Kastelec D. 2007. Popis poškodovanosti gozdov in gozdnih ekosistemov : priročnik za terensko snemanje podatkov. Gozdarski inštitut Slovenije, 73 str.

Krč J., Poje A., Mihelič M., Leban V. 2021. Usklajena merila sprejemljive poškodovanosti gozdnih tal - preverjanje ustreznosti med gozdarskimi strokovnjaki. Acta silvae et ligni 124: 43-54. DOI [10.20315/ASetL.124.4](https://doi.org/10.20315/ASetL.124.4).

Odločba o odobritvi poseka izbranih dreves, Zavod za gozdove Slovenije

Odločba o izvedbi sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del v gozdovih, Zavod za gozdove Slovenije

Olson, D.L. (1996). Smart. In: Decision Aids for Selection Problems. Springer Series in Operations Research. Springer, New York, NY. https://doi.org/10.1007/978-1-4612-3982-6_4

Poljanec A., Matijašić D., Pisek R., Devjak T., Kotnik A., Podgornik M., Gartner A., Kozorog E., Bogovič B., Udovič M. 2010. Navodila za snemanje na stalnih vzorčnih ploskvah. Zavod za gozdove Slovenije. Dostopano: 11.12.2024
http://www.zgs.si/fileadmin/zgs/main/img/OBVESTILA_SLO/Narocila_male_vrednosti/2013/Navodila_snemanje_staln_vzorcnih_ploskvah.pdf

Pravilnik o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, pravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov. Uradni list RS, št. 55/94, 95/04, 110/08 in 83/13

Pravilnik o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih. Uradni list RS, št. 35/94, 50/06, 74/11 in 80/12

Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 – popr.

KOVAČ, S. 1996. Urejenost delovišč po sečnji in pravilu v zasebnih in državnih gozdovih. Kakovost v gozdarstvu. Zbornik gozdarstva in lesarstva 51, 83–99.

WINKLER, I. 1997. Organizacija gozdarskih del: (študijsko gradivo). Univerzitetni, visokošolski ali višješolski učbenik z recenzijo. Ljubljana: Biotehniška fakulteta. Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire. 265 str.

Zakon o gozdovih. 1993. Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS, 77/16 in 78/23 – ZUNPEOVE

Zakon o varstvu okolja. 2022. Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-10 in 78/23 – ZUNPEOVE